

Den som försökt sig på att finna rätt i den gemenskapsrättsliga normgivningen vet att det inte är helt lätt. Redan att söka utreda vad som för dagen — eller vid en viss annan relevant tidpunkt — är gällande lydelse av en viss föreskrift på EG-nivå är förbundet med vissa svårigheter. Än mer komplicerat kan det bli om man dessutom har ambitionen att tolka bestämmelsen sedan man väl har funnit den. Behovet av vägledning är således stort och författarna av föreliggande arbete synes ha haft för avsikt att hjälpa oss med både kompass och karta. De har i stort lyckats med sin föresats.

Det är således fråga om en handbok som först och främst beskriver var och med vilka medel man kan finna den dokumentation man söker, men som också — om än mera översiktligt — redovisar det institutionella och rättsliga sammanhang inom vilket dokumentationen produceras. För den i EG-rättens mysterier mera insatte är det förstås den förstnämnda aspekten som ger boken dess värde, samtidigt som det självfallet är en stor fördel att även den relativt oinvidige med dess hjälp kan skaffa sig information om såväl juridik som politik i unionen.

I det inledande kapitlet beskrivs kortfattat och korrekt unionens institutioner och andra organ. En randanmärkning är att beträffande Europaparlamentet sägs att genom Amsterdamfördraget maximerades antalet ledamöter till 700 och att det gäller oberoende av EU:s utvidgning. Jo, visst var det tanken i Amsterdam — men i Nice bestämdes ett nytt tak om 732 ledamöter, beräknat för en union med 27 medlemsstater. Nicefördraget är visserligen ännu inte gällande rätt men måste rimligen komma att bli

det innan någon utvidgning alls kan komma till stånd. En oklarhet har också smugit sig in när EG-domstolens arbete beskrivs. Det sägs först att domstolen i normalfallet sammanträder i plenum medan det i nästa mening konstateras att det dock är snarare regel än undantag att man sammanträder på avdelningar. Det är nog det senare konstaterandet som har mest fog för sig.

I ett par senare kapitel redovisas de beslutsförfaranden som tillämpas i unionen samt de olika slag av rättsakter och politiska instrument som kommer till användning. I ett avsnitt som behandlar strävandena att förenkla i första hand fördragen, och även i övrigt genomgående i boken, har författarna valt att använda beteckningen Maastrichtfördraget för det avtal genom vilket bl.a. europeiska unionen upprättas. Frågan är om det inte kan vara lite förvirrande. Maastrichtfördraget innehåller dels ett antal artiklar genom vilka unionen upprättas, dels bestämmelser som föreskriver ändringar i de tidigare existerande grundläggande gemenskapsfördragen. Jag tror för min del att det därför är enklare och tydligare att numera tala om fyra grundläggande fördrag, nämligen Unionsfördraget (som beslutades i Maastricht och därefter ändrats genom Amsterdamfördraget) och EG-, EKSG- (eller Kol- och stål-) samt Euratomfördragen (vilkas aktuella lydelse bestämts genom ändringar beslutade i såväl Maastricht som Amsterdam).

I kapitel 2 redovisas regler och praxis såvitt gäller öppenhet och sekretess inom unionen och hos dess olika institutioner. Ett problem här, som författarna är väl medvetna om, är att boken gick i tryck strax efter det att den nya

grundläggande sekundärrättsliga regleringen på området beslutats. Den under det svenska ordförandeskapet framförhandlade och omdiskuterade förordningen (nr 1049/2001) av den 30 maj 2001 om allmänhetens tillgång till handlingar i institutionernas besittning, som skall börja tillämpas den 3 december i år, finns därför med som en (sista) bilaga i boken, men i texten är det kommissionens förslag som redovisas och diskuteras. Det innebär att de inte obetydliga förändringar som den slutliga texten innehåller — beträffande t.ex. sekretessgrunder och handlingar för internt bruk — inte kunnat beaktas. Kapitlet innehåller vidare en förtjänstfull genomgång — med angivande av Internet-adresser — av myndigheter m.fl. hos vilka allmän information om unionens verksamhet kan sökas. Ett särskilt kapitel ägnas EG-domstolens avgöranden i öppenhetsfrågor.

De utan tvekan mest värdefulla avsnitten i handboken är de kapitel som behandlar dokumentationen vid unionens institutioner samt hur och var man kan söka få tillgång till institutionernas arkiv liksom, inte minst, det kapitel som gör en till synes fullödlig genomgång av vilka elektroniska källor för informationssökning som finns. Det bör möjligen nämnas att när det gäller dokumentationen

vid EG-domstolen konstateras att den s.k. förhandlingsrapporten (som bl.a. innehåller en mera utförlig redovisning av vad parterna anfört under den skriftliga handläggningen) numera inte publiceras i rättsfallssamlingen men kan beställas från domstolens kansli. Det är riktigt, men det kan förtjäna upplysas om att den tyvärr bara kan erhållas på rättegångsspråket — som alltså kan vara rena grekiskan.

En tredjedel av boken utgörs av bilagor, bland dem flera mycket nyttiga. Här finns bl.a. en slags lat-hund som anger var olika slag av dokument återfinns samt flera förteckningar över adress, telefonnummer, hemsidor och e-postadresser till EU:s institutioner och organ, nationella informationskanaler, europeiska dokumentationscentra i Sverige m.fl.

Sammantaget fyller, som redan antytts, handboken väl sin roll som vägledare till de informationskällor som finns om unionens verksamhet. När i en andra upplaga hänsyn kunnat tas till den nya grundläggande regleringen av en gemenskapsrättslig offentlighetsprincip kan den säkert under lång tid komma att spela en betydelsefull roll för t.ex. praktiskt verk samma jurister, journalister och en intresserad allmänhet.

Mats Melin